

Deelprogramma Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde 2.0

bij Programma Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde

Deelprogramma Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde 2.0

onderzoek in de klinische huisartsgeneeskunde,
de klinische ouderengeneeskunde, klinische
verstandelijk gehandicaptenzorg en sociale en
publieke geneeskunde, en de opleidingen voor de
specialismen huisarts- en ouderengeneeskunde,
artsen voor verstandelijk gehandicapten en artsen
maatschappij en gezondheid

Mei 2019

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdopdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het addendum Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail hgog@zonmw.nl of telefoon 070 349 5132.

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
Fax 070 349 53 58
www.zonmw.nl
info@zonmw.nl

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Doel, criteria en proces	5
3. Programmaonderdeel Huisartsgeneeskunde	7
3.1 Doelgroep	7
3.2 Onderzoek thematiek	7
3.3 Overige voorwaarden	7
3.4 Uitvoering van het programma	7
3.5 Programmabudget	7
4. Programmaonderdeel Ouderengeneeskunde	8
4.1 Doelgroep	8
4.2 Onderzoek thematiek	8
4.3 Uitvoering van het programma	8
4.4 Programmabudget	8
5. Programmaonderdeel Onderzoek van Onderwijs	9
5.1 Doelgroep	9
5.2 Uitvoering van het programma	9
5.3 Programmabudget	9
6. Programmaonderdeel Arts voor Verstandelijk Gehandicapten	10
6.1 Doelgroep	10
6.2 Onderzoek thematiek	10
6.3 Overige voorwaarden	10
6.4 Uitvoering van het programma	10
6.5 Programmabudget	10
7. Programmaonderdeel Arts Maatschappij en Gezondheid	11
7.1 Doelgroep	11
7.2 Onderzoek thematiek	11
7.4 Uitvoering van het programma	11
7.5 Programmabudget	11

1. Inleiding

In de algemene programmatekst Kwaliteit van Zorg (KvZ) zijn drie programmalijnen beschreven, elk met een eigen richting en doelstelling. Het programma Kwaliteit van Zorg is een breed, structureel en overkoepelend programma ter versterking van de kwaliteit van zorg in Nederland. Zowel met het ministerie van VWS, IGZ als de NZi, als met diverse patiënten-, veld- en onderzoeksorganisaties is meermaals overleg geweest over het programma. Daarbij is gewezen op de noodzaak tot het (door)ontwikkelen van nieuwe kennis en tot het toepassen van bestaande kennis. Het overkoepelende programma biedt de mogelijkheid om nieuwe thema's op te nemen. In de huidige organisatiestructuur van ZonMw is de functie van het programma Kwaliteit van Zorg overgenomen door de vorming van het cluster Kwaliteit van Zorg.

Onderzoek in de huisarts- en ouderengeneeskunde en klinische zorg voor verstandelijk gehandicapten en publieke gezondheidszorg en naar de opleidingen voor de specialismen huisarts- en ouderengeneeskunde, artsen voor verstandelijke gehandicapten en artsen maatschappij en gezondheid, zoals gefaciliteerd door de SBOH, sluit onveranderd goed aan bij de doelstellingen van het KvZ-programma en -cluster. Het KvZ cluster beoogt met wetenschappelijke- en praktijkkennis door en voor zorgprofessionals én met kennis over organisatie van zorg bij te dragen aan duurzame kwaliteitsverbetering in de zorgverlening aan patiënten.

ZonMw voert het Huisartsgeneeskunde en Ouderengeneeskunde (HGOG)-programma voor de SBOH uit sinds 2013. Oorspronkelijk waren drie subsidierondes beoogd binnen de looptijd van het programma tot en met 2020. Naar aanleiding van de positieve evaluatie in 2015 is het programma verlengd t/m 2022 met in eerste instantie één¹ en later nog twee² subsidierondes in '16, '17 en '18, waarvoor het programma verder verlengd werd tot 2024. De programmatekst, beschreven in het Addendum HGOG, is voor de verlengingen van toepassing gebleven. Tussentijds zijn enkele wijzigingen doorgevoerd. Deze zijn met SBOH overeengekomen en in de verlengingsbrieven^{1,2} beschreven.

De ervaringen met het HGOG-fonds hebben geleid tot een gedeeltelijke aanpassing op de in het Addendum HGOG beschreven werkwijze. De brief HGOG 2.0 van 21 december 2018 geeft hiervoor de kaders aan en deze uitwerking deelprogramma HGOG 2.0 beschrijft een uitwerking op hoofdlijnen. De vertaling van de hoofdlijnen is terug te zien in de subsidieoproepen met betrekking tot criteria voor aanvragen. De in het HGOG-programma ondergebrachte impuls uit het project HGOG 2.0 biedt ruimte voor het stimuleren van projecten gedurende de aankomende vier jaar (2019 t/m 2022). De programmaduur wordt verlengd tot en met 2030 om zorg te kunnen dragen voor een goede monitoring en begeleiding van de projecten gedurende hun looptijd. Hieronder kort de opbouw van het HGOG-programma voor de komende periode.

ZonMw breidt het HGOG-programma op verzoek van de SBOH uit naar vijf programmaonderdelen:

1. klinisch wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de huisartsgeneeskunde
2. klinisch wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de ouderengeneeskunde
3. onderzoek van onderwijs
4. klinisch wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de zorg voor verstandelijk gehandicapten
5. klinisch wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de publieke gezondheid.

De onderdelen van het uitgebreide HGOG-programma worden na de inleiding beschreven, te beginnen met algemene voorwaarden en criteria die voor alle klinisch wetenschappelijke programma onderdelen geldt (behalve 3.).

¹ Brief verlenging 21-6-2016

² Brief verlenging 26-4-2017

2. Doel, criteria en proces

Doel

Ten behoeve van de academisering van de opleidingen van de SBOH, stimuleert het HGOG-programma onderzoeksprojecten waarin specifiek aiotos promoveren. Het programma levert gepromoveerde huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde, artsen voor verstandelijke gehandicapten en artsen maatschappij en gezondheid op met een blijvende belangstelling voor wetenschappelijk onderzoek. Als bruggenbouwers tussen opleiding, onderzoek en praktijk gaan zij een belangrijke bijdrage leveren aan de academisering van de verschillende specialistenopleidingen en de bijbehorende praktijken waarin zij werken.

De programma-opzet draagt, naast de toename van het aantal gepromoveerde specialisten, bij aan de integratie van de secties onderzoek en opleiding binnen de afdelingen van de verschillende specialismen. Het laten aansluiten van het onderzoek bij bestaande onderzoeksprogramma's garandeert de inbedding van zowel onderzoek, als onderzoeker in de (sub)afdeling/leerstoelgroep en het voortbouwen op reeds aanwezige expertise. Dit leidt tot een versteviging van de onderzoekslijnen van de afdelingen, hetgeen op de langere termijn de subsidiekans bij andere fondsen kan vergroten. Tegelijkertijd sluit het programma de mogelijkheid niet uit om nieuwe onderzoekslijnen te ontwikkelen.

De vijf programmaonderdelen dienen verder bij te dragen aan goed inhoudelijk en in de praktijk toepasbaar wetenschappelijk onderzoek dat relevante nieuwe kennis oplevert voor de verschillende specialismen. De gezamenlijke onderbrenging van de diverse onderdelen in het HGOG-programma biedt aanvullende mogelijkheden tot het uitwisselen van kennis en leren van elkaars ervaringen. Daarnaast biedt programmaonderdeel 3 de mogelijkheid om onderzoek van onderwijs uit te voeren dat kan bijdragen aan verbetering van de kwaliteit van de vier vervolgopleidingen. Hiervoor wordt de oude systematiek gehandhaafd, waarbij in overleg ruimte gemaakt kan worden voor aanpassingen, bijvoorbeeld het meer gezamenlijk met de verschillende specialismen ontwikkelen van onderzoeksvorstellen.

Criteria

- De aanvraag betreft een onderzoeksproject dat uitgevoerd wordt door een promovendus in opleiding tot specialist, met als resultaat een gepromoveerde huisarts, specialist ouderengeneeskunde, arts voor verstandelijk gehandicapten of arts maatschappij en gezondheid.
- Het onderzoek dient zich te richten op de beantwoording van:
 - Ofwel wetenschappelijke vragen uit de klinische praktijk van dat specialisme over diagnostiek, beloop en beleid van ziekten en klachten om de behandeling van patiënten te verbeteren;
 - Ofwel relevante vraagstukken in de klinische praktijk van dat specialisme.
- Het onderzoek levert aantoonbaar nieuwe relevante kennis en inzichten op.
- De context waarin het project uitgevoerd wordt, is helder. Het project moet inhoudelijk aantoonbaar passend zijn in bestaande onderzoekprogramma's van de (sub)afdeling/leerstoelgroep of voldoende basis bieden voor de ontwikkeling van een nieuw in te richten onderzoeksprogramma en dit duidelijk onderbouwen.
- De afdelingen staan garant voor wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie van de inhoud en het thema van de aanvraag. De aanvraag gaat kort in op de wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie en beschrijft relaties met relevante ontwikkelingen binnen de verschillende specialismen.
- De aanvraag beschrijft bestaande en te ontwikkelen samenwerking(en) tussen (universitaire) afdelingen van de verschillende specialismen huisarts- en eerstelijns geneeskunde, ouderengeneeskunde, verstandelijk gehandicaptenzorg en publieke gezondheid, die van toegevoegde waarde zijn voor de uitvoering van het project.
- In de aanvraag staat duidelijk toegelicht hoe de implementatie van de onderzoeksresultaten tot stand komt, opdat de onderzoeksresultaten de onderzoeksdoelgroep/specialismen ten goede komt.
- In de begroting worden slechts kosten voor de onderzoeker en de kosten voor maximaal 0.1 postdoc onderzoek begeleiding opgenomen.
- De kwaliteit van de aanvraag moet minstens voldoende zijn om in aanmerking te komen voor honorering. Wanneer de aanvraag niet aan de inhoudelijke criteria voldoet, bijvoorbeeld als er geen aioto promoveert, dan is dit reden voor afwijzing.
- Projecten hebben een looptijd van maximaal 72 maanden, behalve projecten waarin een arts Maatschappij & Gezondheid promoveert. Gezien de duur van deze specialisatiefase (2+2 jaar), duren de gecombineerde specialisatie en promotieonderzoeken maximaal 84 maanden.

Proces

- Algemene informatie over de [procedures voor de beoordeling van de subsidieaanvragen](#) is te vinden op de procedurepagina.
- Een verkorte ZonMw-procedure wordt gehanteerd. Uitgenodigde aanvragers dienen voor de deadline een uitgewerkt voorstel met de verplichte bijlagen in het Engels in.
- Een ZonMw-beoordelingscommissie beoordeelt de kwaliteit en de passendheid in het programmakader en toetst de relevantie van de aanvragen.
- De kwaliteitsoordelen van in principe drie onafhankelijke referenten per aanvraag en een reactie van de aanvragers op deze referentenoordelen (wederhoor) zijn het uitgangspunt van de commissiebeoordeling. Bij de commissiebeoordeling ligt de nadruk op de kwaliteitsbeoordeling en een mogelijke kwaliteitsverbetering van het voorstel (d.m.v. gerichte verbeteradviezen o.b.v. positieve feedback).
 - Wanneer er ruimte voor kwaliteitsverbetering in een aanvraag gewenst is, formuleert de commissie de adviezen in de besluitbrief.
- Van een voorstel moet de kwaliteit minimaal als *voldoende* beoordeeld zijn om in aanmerking te komen voor honorering.
 - Wanneer de commissie oordeelt dat de kwaliteitsscore van de aanvraag matig of onvoldoende is, houdt zij haar besluit over de aanvraag aan.
 - De aanvragers krijgen dan de gelegenheid tot een aanvullend wederhoor. Dit biedt de kans beter in te gaan op nog onvoldoende weerlegde kritiekpunten van referenten en/of te reageren op belangrijke, door de commissie aangedragen nieuwe punten.
 - De commissie bespreekt, indien nodig in een interviewvergadering met de aanvragers, het aanvullend wederhoor en komt vervolgens tot haar kwaliteitsoordeel.
 - Van voorstellen die na aanvullend wederhoor nog niet aan de minimale kwaliteitseisen voldoen, worden de gereserveerde middelen eenmalig doorgeschoven naar de ronde van het volgende jaar.
 - De aanvragers krijgen in die ronde de mogelijkheid om de gesuggereerde verbeteringen en adviezen van de commissie te verwerken door een aangepaste aanvraag in te dienen, of om een nieuw voorstel in te dienen.
 - Aan de aangepaste aanvraag is bij indiening als bijlage een brief toegevoegd waarin de aanpassingen t.o.v. de eerste aanvraag (incl. die reeds geopperd zijn in het wederhoor en aanvullend wederhoor) beschreven en toegelicht worden. Het gaat erom: welke keuzes zijn op basis van welke adviezen van de commissie gemaakt en tot welke aanpassingen t.o.v. de eerste aanvraag heeft dat geleid?
 - De commissie komt op basis van het aangepaste voorstel tot een advies tot honoreren indien de kwaliteit *minimaal voldoende* is. Wanneer de commissie ook de kwaliteit van het aangepaste voorstel nog als matig of onvoldoende beoordeelt, wordt het afgewezen.
 - Een eventuele nieuwe aanvraag die niet aan de kwaliteitseisen voldoet, wordt afgewezen wanneer deze ook na eventueel aanvullend wederhoor niet tenminste van voldoende kwaliteit wordt beoordeeld.
- Aanvragen moeten voldoen aan de inhoudelijke criteria om passend te zijn in het programmakader. Wanneer de aanvraag niet aan de inhoudelijke criteria voldoet, bijvoorbeeld er promoveert geen aioto, dan is dit reden voor afwijzing.
- ZonMw-relevantiecriteria zijn onder meer bedoeld om aanvragen beter te laten aansluiten bij de praktijk. De beoordelingscommissie en ZonMw toetsen op deze criteria en zij kunnen suggesties doen om de relevantie van de aanvraag te verbeteren. Deze toets is niet van invloed op het besluit tot al dan niet honoreren van de aanvraag.
- Startdatum van projecten is uiterlijk 6 maanden na toekenning. Gezien de aanvullende eis van uitvoering door specialist in opleiding is het toegestaan hierbij rekening te houden met de jaarlijkse startdata van de opleidingen (september en maart). Uitwisseling door een aioto van een ander specialisme van de SBOH-opleidingen is toegestaan. In sommige gevallen kan dit zelfs logisch zijn, gezien het onderwerp van de aanvraag en samenwerking tussen afdelingen en specialismen bevorderen.
- In de beoordelingscommissie neemt de SBOH plaats als waarnemer. In gevallen waarin dit deelprogramma HGOG 2.0 niet voorziet, stemt ZonMw met de SBOH af hoe hier in het kader van het HGOG-programma mee om te gaan. Bij goedkeuring van dit deelprogramma HGOG 2.0 op het addendum HGOG (=het programma HGOG) door de SBOH zet ZonMw z.s.m. de eerstvolgende ronde open.

3. Programmaonderdeel Huisartsgeneeskunde

3.1 Doelgroep

Dit programmaonderdeel faciliteert de uitvoering van inhoudelijk goed en voor de huisartsenpraktijk relevant wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de academisering van het de opleiding Huisartsgeneeskunde. Daartoe voeren aioto's huisartsgeneeskunde het onderzoek uit.

3.2 Onderzoek thematiek

De onderzoek thematiek die binnen dit onderdeel voor subsidiering in aanmerking komt, betreft ofwel relevante vraagstukken in de huisartsenpraktijk. Ofwel wetenschappelijke vragen uit de klinische praktijk van de huisarts over diagnostiek, beloop en beleid van ziekten en klachten om de behandeling van patiënten te verbeteren. Daarbij verdient onderzoek naar alledaagse klachten speciale aandacht. Het onderzoek levert relevante kennis en inzichten op.

3.3 Overige voorwaarden

Aanvragen dienen te beschrijven hoe het onderwerp zich verhoudt tot de prioriteiten uit de [Nationale Onderzoeksagenda Huisartsgeneeskunde](#) van het NHG.

3.4 Uitvoering van het programma

Dit onderdeel van het programma zal met één aanvraagronde op uitnodiging per jaar werken. Per aanvraagronde komt een deel van de universitaire afdelingen huisartsgeneeskunde in aanmerking om per afdeling één aanvraag in te dienen. Gedurende deze programmaperiode (t/m 2022) komt elke afdeling in totaal twee keer in aanmerking een aanvraag in te dienen. De verdeling van openstelling voor indiening is gebaseerd op de honoreringen in de meest recente subsidieronde huisartsgeneeskunde 2017.

3.5 Programmabudget

Het programmabudget voor dit onderdeel bedraagt € 4.000.000,-, bestemd voor het onderzoek.

4. Programmaonderdeel Ouderengeneeskunde

4.1 Doelgroep

Dit programmaonderdeel faciliteert de uitvoering van inhoudelijk goed en voor de praktijk van specialisten Ouderengeneeskunde relevant wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de academisering van de opleiding tot specialist Ouderengeneeskunde. Daartoe voeren aioto's Ouderengeneeskunde het onderzoek uit.

4.2 Onderzoek thematiek

De onderzoek thematiek die binnen dit onderdeel voor subsidiering in aanmerking komt, betreft ofwel relevante vraagstukken in de klinische praktijk van de specialist Ouderengeneeskunde. Ofwel wetenschappelijke vragen uit de klinische praktijk van de specialist Ouderengeneeskunde over diagnostiek, beloop en beleid van ziekten en klachten om de behandeling van patiënten te verbeteren. Het onderzoek levert relevante kennis en inzichten op.

4.3 Uitvoering van het programma

Dit onderdeel van het programma zal met één aanvraagronde op uitnodiging per jaar werken. Per aanvraagronde komt een deel van de universitaire afdelingen ouderengeneeskunde in aanmerking om per afdeling één aanvraag in te dienen. Gedurende deze programmaperiode (t/m 2022) komt elke afdeling in totaal twee keer in aanmerking een aanvraag in te dienen. De verdeling van openstelling voor indiening is globaal gebaseerd op de honoreringen in de meest recente subsidieronde ouderengeneeskunde 2017.

4.4 Programmabudget

Het programmabudget voor dit onderdeel bedraagt € 1.500.000,-, bestemd voor het onderzoek.

5. Programmaonderdeel Onderzoek van Onderwijs

Voor het programmaonderdeel Onderzoek van Onderwijs geldt dat de bestaande systematiek m.b.t. beoordelingsprocedure gehandhaafd blijft, zoals het addendum HGOG beschrijft, inclusief de doorontwikkelingen uit de verlengingsbrieven (zie inleiding).

5.1 Doelgroep

In dit programmaonderdeel wordt de mogelijkheid geboden om wetenschappelijk onderzoek uit te voeren dat leidt tot een promotie van artsen die in opleiding zijn tot huisarts, specialist ouderengeneeskunde, artsen voor verstandelijk gehandicapten, artsen maatschappij en gezondheid. De mogelijkheid te promoveren door staffleden van de afdeling / vakgroep en opleiders is komen te vervallen. Het onderzoek moet bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van de vervolgopleidingen en levert daarvoor relevante kennis en inzichten op.

5.2 Uitvoering van het programma

Dit onderdeel van het programma zal met één aanvraagronde per twee jaar werken. In overleg met de programmacommissie en de SBOH kan gekozen worden een ronde op een specifiek thema te richten. Per umc kan er maximaal één aanvraag worden ingediend. Gedurende deze programmaperiode (t/m 2022) komen de umc's in totaal twee keer in aanmerking om een aanvraag in te dienen. Per subsidieronde zijn middelen beschikbaar om twee aanvragen te honoreren.

5.3 Programmabudget

Het programmabudget voor dit onderdeel bedraagt € 1.000.000,-, bestemd voor het onderzoek.

6. Programmaonderdeel Arts voor Verstandelijk Gehandicapten

6.1 Doelgroep

Dit programmaonderdeel faciliteert de uitvoering van inhoudelijk goed en voor het domein van de Geneeskunde voor Verstandelijk Gehandicapten relevant wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de academisering van de opleiding tot Arts voor Verstandelijk Gehandicapten. Daartoe voeren aioto's Arts voor Verstandelijk Gehandicapten het onderzoek uit.

6.2 Onderzoek thematiek

De onderzoek thematiek die binnen dit onderdeel voor subsidiering in aanmerking komt, betreft ofwel relevante vraagstukken in de klinische praktijk van de Arts voor Verstandelijk Gehandicapten. Ofwel wetenschappelijke vragen uit de klinische praktijk van de Arts voor Verstandelijk Gehandicapten over diagnostiek, beloop en beleid van ziekten en klachten om de behandeling van patiënten te verbeteren. Het onderzoek levert relevante kennis en inzichten op.

6.3 Overige voorwaarden

- Bij voorkeur bevordert het onderzoek de samenwerking met andere partners, zoals kennispartners of andere medische specialismen. Zie ook [Academische Werkplaats](#) in Tilburg, 6 gehonoreerde [netwerken](#), [GOUD](#) en [Sterker op eigen benen](#);
- Het onderzoek wordt vormgegeven in samenwerking met de doelgroep (mensen met een verstandelijke beperking of diens wettelijke vertegenwoordigers). Zie ook [kennispleingehandicaptensector.nl](#);
- Indien mogelijk wordt er gebruik gemaakt van de Minimale Dataset Verstandelijke Beperking, zie ook op de [website van ZonMw](#).

6.4 Uitvoering van het programma

Dit onderdeel van het programma zal met één aanvraagronde op uitnodiging per twee jaar werken. Per aanvraagronde komt de universitaire afdeling geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten in aanmerking om één aanvraag in te dienen. Gedurende deze programmaperiode (t/m 2022) komt de afdeling in totaal twee keer in aanmerking een aanvraag in te dienen.

6.5 Programmabudget

Het programmabudget voor dit onderdeel bedraagt € 500.000,-, bestemd voor het onderzoek.

7. Programmaonderdeel Arts Maatschappij en Gezondheid

7.1 Doelgroep

Dit programmaonderdeel faciliteert de uitvoering van inhoudelijk goed en voor publieke gezondheid relevant wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de academisering van opleiding tot Arts Maatschappij en Gezondheid. Daartoe voeren aioto's Arts Maatschappij en Gezondheid het onderzoek uit.

7.2 Onderzoek thematiek

De onderzoek thematiek die binnen dit onderdeel voor subsidiering in aanmerking komt, betreft ofwel relevante vraagstukken in de klinische praktijk van de Arts Maatschappij en Gezondheid. Ofwel wetenschappelijke vragen uit de klinische praktijk van de Arts Maatschappij en Gezondheid over diagnostiek, beloop en beleid van ziekten en klachten om de behandeling van patiënten te verbeteren. Het onderzoek levert relevante kennis en inzichten op.

7.4 Uitvoering van het programma

Dit onderdeel van het programma zal met één aanvraagronde op uitnodiging per twee jaar werken. Per aanvraagronde komen twee universitaire afdelingen van dit specialisme die voorgedragen worden door Sogea in aanmerking om een aanvraag in te dienen. Gedurende deze programmaperiode (t/m 2022) komen vier umc's in aanmerking een aanvraag in te dienen.

7.5 Programmabudget

Het programmabudget voor dit onderdeel bedraagt € 1.000.000,-, bestemd voor het onderzoek.